

S I S T E R U N D E .

tirsdag, 19. sept. 1944.

Ord for dagen. Værskalk Koch (øverstbefalende i forrige verdenskrig):
"En krise kan bryte ut igjen. Den formelle endring av den tyske forfatning er sikkert ikke tilstrekkelig til å hindre det. Institusjoner som utvendig sett virker republikanske, kan utvikle seg på en måte som viser at de er ladd opp med hele styrken hos et apsaluttisk styre. Vi kommer ikke til å få se en slik utvikling før det er gått noen tid. Men senere --- "

Det befridde Frankrike.

Tyskerne har oss daglig få høre om de redsler som venter oss når vi blir befridd av våre allierte. I de siste dagene har de hatt det travelt med å skildre hvordan finnene flytter fra sine hjem i Nordfinland av redsel for den røde invasjon. De glemmer fullstendig å fortelle at det er de tyske tropper som svir av landsbyene i det høye nord, at det er de tyske tropper som forskanser seg i Nordfinland for der oppe å kjempe med ryggen mot muren og forvandle Nordfinland til slagmark mellom dem og deres lovprieste venner finnene.

Redselshistoriene fra Frankrike er også tallrike. Nød elendighet og skuffelser er det sivilbefolkningen må bære. Nå har den nøytrale presse imidlertid fått høve til å besøke Bretagne og Nordmandie, og de skildringer svensk presse gir dementerer på en kraftig måte alt tyskt vrøvl.

St. Lo er krigens værste ruinpark. Tusener av franskmenn fant sin død i ruinene der. Men likevel er der ingen bebreidelser å høre. Franskmennene visste at befrielsen måtte koste ofre, og befolkningen i Nordmandie gleder seg over at resten av Frankrike ble befridd meget lettere. De amerikanske troppers oppførsel er kanskje det mest sensasjonelle for den franske befolkning som har vent seg til den tyske gresshoppssverm. Da tyskerne kom, gjorde de som her. ~~Brutende veltet de inn i alle forretninger og gjorde rent bord med sine verdiløse "Reichsrodittkassenscheine".~~ Amerikanerne får ikke lov til å kjøpe noe i Frankrike. ~~Like oppgang av vareskattbøtter~~ er tillatt. Alt de fortarer og forbruker kommer direkte fra U.S.A. Noen rekvirering av beliger for troppene er det heller ikke tale om. Når en amerikansk avdeling ankommer, setter den opp sin telthby. Bare i Cherbourg som jo er hovedtilførselshavnen for troppene, er det blitt rekvirert endel husrom. Eisenhower var allerede berømt for sin evne til å få istand et ~~knirkefritt samarbeid mellom engelskman og amerikanere.~~ Nå viser han seg like dyktig når det gjelder å skape et godt ~~forhold mellom invasjonstropper~~ og det okkuperte lands befolkning. Franskmennene skal få føle at amerikanerne kommer som venner, ikke som utsugere. De strenge restriksjoner som gjelder for amerikanske soldater, håndheves uten hensyn til rang. Det har således forekommet at militærpolitiet har vist en general bort fra en restaurant. De svenske korrespondenter hadde foreløpig bare fått besøke Bretagne og Nordmandie. Disse strøkene er normalt meget viktige for matforsyningene i Paris. Nå er transportvesenet i uorden, og derfor bugner de to provinser av matvarer som de ikke blir kvitt. Noen hjelp fra de allierte har derfor vært unødig i disse områdene. Transportspørsmålene er det vanskeligste problemet for det sivile Frankrike foreløpig. Trafikken på veiene fra Cherbourg var enorm, men det var bare amerikansk trafikk. Franskmennene har ikke andre brukbare transportmidler enn hestekjøretøyer og sykler. Frontens krav er så enorme når det gjelder transportmidler at noen hjelp har amerikanerne ikke kunnet avse ennå. Folkets stemning er ikke til å ta feil av. Tross store tap og materielle vansker gleder de seg over å være blitt kvitt det mareritt de har levet under i fire år. Typisk for stemningen er kransene på alle de amerikanske krigskirkegårdene med innskriften "Eil våre befriere".

En nu tid er kommet for Frankrike. De er framdeles okkupert, men av tropper som ikke ribber dem før det de har igjen. Takket være den raske befrielse har det alt vesentlige av Frankrikes jord sluppet å bli pløyet opp av granater. Den franske bonde driver sin innhøstning som vanlig og denne gang vil ikke en god høst bety at det blir mer å stjele for okkupasjons-

Nyhetsene fra London 18/9 kl. 18.30.

Vestfronten. Over 1000 allierte fly landsatte igår formiddag flybårne styrker i Nederland. Kl. 12 idag ble det offisielt uttalt at operasjonene går bra. De flybårne styrker har befridd flere byer og tatt mange tyske fanger. Den 2. britiske arme har gått over den nederlandske grense ved Escout-kanalen, og står 10 km. fra Eindhoven. De har befridd Walkenburg. En annen britisk arme har rykket inn i Nederland nord for Lommel. De allierte gjorde over 3000 flyutfall igår, og over 4000 tonn bomber ble kastet mot tyske stillinger fordelt over et utstrakt område. Tapsprosenten for de allierte var svært lav. Det var hovedsakelig det tyske Luftvern som var i aktivitet. Trass i de viktige mål var det allikevel få tyske fly som kom opp, og man kan i det hele tatt se bort fra die Luftwaffe som et kampmiddel mere. 1. amerikanske arme har gått over den tyske grense et nytt sted nord-vest for Aachen. Både øst og vest for Aachen raser det heftige kamper. De siste meldinger går ut på at amerikanerne har knust en kraftig tysk motstand 5 km. fra Rhinen. Lenger sør har amerikanerne gått over den tyske grense på minst 5 steder nord for Trier. Ved Luxembourgsgrensens østgrense utkjemper det største slag hittil i dette avsnitt. Amerikanerne har videre rykket inn i Luneville 6 km. sør-øst for Nancy. Den 7. amerikanske arme trenger fram mot Belfort-skaret på bred front. Kanadiske styrker ved kanalkysten har trent seg inn i dekkområdet ved Bologne.

Østfronten. Russiske og polske styrker har nådd Vistla 8 km. nord for Warszawa, og russiske styrker i Warszawas forstad Praha har nå kontakt med de styrker som kjemper inne i byen. Tyske meldinger om voldsomme russiske angrep i Baltikum er ennå ikke bekreftet i Moskva, men russiske troppeansamlinger tyder på en offensiv av hittil uhørte dimensjoner. Fra Latvia meldes at russiske styrker har slått tilbake kraftige tyske infanteri- og tanksangrep ved Mitau. Det meldes om nye sammenstøt mellom finske og tyske styrker i Finland, og tyske styrker har på flere steder brent finske landsbyer.

Tyskland. Over Stockholm meldes at folk som nettop er vendt hjem fra Tyskland forteller om voldsom uro i Tyskland. Siden 20. juli er det foretatt tusenvis av arrestasjoner, og det er en utbredt oppfatning at bl.a. Göring skal ha hatt en viss kontakt med opprørerne. General von Mannstein er forsvunnet, og general von Kluge, som inntil det siste har hatt overkommandoen i vest, er enten skutt eller har fått ordre om å begå selvmord.

Italia. Det meldes om fortsatt framgang for 8. arme i Riminiavsnittet. Allierte fly fra Italia har bombardert Budapest og tyske mål i Jugoslavia. Likeledes er tyske fartøyer som gjorde forsøk på å evakuere tropper fra syene i Egeerhavet, blitt utsatt for kraftig bombardement. Tyske transportere fra Kreta er blitt bombardert fra lav høyde.

Jugoslavia. Fra marskalk Tites hovedkvarter meldes at de jugoslaviske friskarere har befridd byen Valjevo, 70 km. sør-vest for Beograd. En annen gruppe har slått tyskerne tilbake i et stort slag som ble utkjempet 40 km. fra Valjevo.

Norge.

Nye sabotasjehandlingar. Kl. 1.30 natt til mandag ble syrebeholderen på Lysaker Kom. Fabrik sprengt i luften. Syrebeholderen er av sentral betydning for fabrikkens drift.

Natt til søndag ble kanonfabrikken på Kongsberg sprengt i luften ved 2 eksplosjoner. Skaden er fullstendig, idet bare veggene står igjen. Vaktholdet på fabrikken var nylig overtatt av hirdensbedriftsvern.

Kl. 8.30 mandag morgen ble et beryktet medlem av statspolitiet, Johan Tjern, skutt i Kirkeveien.

Blandt de mange små NS-størrelser som nå har grepet årens fatt, er også "øyrettsdommer" Solveig Stang. Hun har derfor Departementet gitt uttrykk for at hun helst ville bli fritatt for sin dommergjerning så snart som